

PRESUDA SUDA (puni sastav)

11. srpnja 2006. (*)

„Članak 213. stavak 2. UEZ-a – Članak 126. stavak 2. Ugovora o Euratomu – Povreda obveza koje proizlaze iz dužnosti člana Komisije – Oduzimanje prava na mirovinu”

U predmetu C-432/04,

povodom tužbe na temelju članka 213. stavka 2. trećeg podstavka UEZ-a i članka 126. stavka 2. trećeg podstavka Ugovora o Euratomu, podnesene 7. listopada 2004.,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupaju H.-P. Hartvig i J. Currall, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

tužitelj,

protiv

Édith Cresson, koju zastupaju G. Vandersanden, L. Levi i M. Hirsch, odvjetnici,

tuženika,

koju podupire:

Francuska Republika, koju zastupaju E. Belliard, C. Jurgensen i G. de Bergues, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

intervenijent,

SUD (puni sastav),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, P. Jann, A. Rosas i K. Schiemann, predsjednici vijeća, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr (izvjestitelj), R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Klučka i E. Levits, suci,

nezavisni odvjetnik: L. A. Geelhoed,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 9. studenoga 2005.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. veljače 2006.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Svojim zahtjevom Komisija Europskih zajednica zahtijeva od Suda da utvrdi da favoriziranje ili barem gruba nepažnja u postupanju É. Cresson predstavlja povredu obveza predviđenih u članku 213. UEZ-a i članku 126. Ugovora o Euratomu te da zato naloži da se É. Cresson u cijelosti ili djelomično oduzme pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice.

Pravni okvir

- 2 Članak 213. stavak 2. UEZ-a propisuje:

„U općem interesu Zajednice članovi Komisije potpuno su neovisni u obnašanju svojih dužnosti.

U obavljanju tih dužnosti oni ne smiju tražiti ni primati naputke od bilo koje vlade ili bilo kojeg drugog tijela. Moraju se suzdržavati od svakog djelovanja koje je nespojivo s njihovim dužnostima. Svaka država članica obvezuje se da će poštovati to načelo i da neće pokušati utjecati na članove Komisije u obavljanju njihovih zadaća.

Za trajanja svojeg mandata članovi Komisije ne smiju se baviti ni jednim drugim zanimanjem, ni plaćenim, ni neplaćenim. Pri preuzimanju dužnosti svečano prisežu da će za trajanja i nakon isteka mandata poštovati obveze koje iz njega proizlaze, a osobito svoju dužnost časnog i suzdržanog ponašanja u pogledu prihvaćanja određenih imenovanja ili povlastica nakon što prestanu obnašati tu dužnost. U slučaju povrede tih obveza, Sud može, u postupku pokrenutom od strane Vijeća ili Komisije, odlučiti da se dotični član, ovisno o okolnostima, ili razriješi dužnosti u skladu s člankom 216., ili da mu se oduzme pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice.”

- 3 U članku 216. UEZ-a navodi se:

„Ako neki član Komisije više ne ispunjava uvjete koji su potrebni za obavljanje njegovih dužnosti ili ako je počinio tešku povredu dužnosti, Sud ga na prijedlog Vijeća ili Komisije može razriješiti dužnosti.”

- 4 Odredbe članka 126. stavka 2. Ugovora o Euratomu jednake su onima iz članka 213. stavka 2. UEZ-a.

Pravila koja se odnose na gostujuće znanstvenike

- 5 Komisija je 19. prosinca 1989. donijela odluku kojom se utvrđuju upravne smjernice koje se primjenjuju na gostujuće znanstvenike u okviru određenih istraživačkih programa („odlučka o gostujućim znanstvenicima”).
- 6 Ta odluka određuje, među ostalim, profesionalne kategorije kojima moraju pripadati oni koji ispunjavaju uvjete zapošljavanja u svojstvu gostujućih znanstvenika, odgovarajuću strukturu plaće i trajanje ugovora koji se mogu sklopiti. U njoj se također

predviđa da u roku od mjesec dana od isteka ugovora gostujući znanstvenik mora sastaviti izvješće o aktivnosti koja je bila svrha njegovog boravka.

Činjenice iz kojih proizlazi spor

- 7 Glavne su činjenice, osobito kako proizlaze iz tužbe, kako slijedi.
- 8 É. Cresson bila je članica Komisije od 24. siječnja 1995. do 8. rujna 1999. Komisija, čiji je predsjednik u to vrijeme bio J. Santer, podnijela je kolektivnu ostavku 16. ožujka 1999., ali je ostala na dužnosti do 8. rujna iste godine. Portfelj É. Cresson obuhvaćao je znanost, istraživanje i razvoj, ljudske resurse, obrazovanje, osposobljavanje i mlade, te Zajednički istraživački centar (JRC). Osim JRC-a, za te su sektore u to vrijeme bile odgovorne Glavne uprave (GU) XII., XIII.D i XXII.
- 9 Pritužbe Komisije protiv É. Cresson mogu se podijeliti na dva dijela: prvi se odnosi na R. Berthelota, a drugi na T. Riedingera.

R. Berthelot

- 10 Kada je É. Cresson preuzela dužnost, njezin je kabinet već bio ustrojen. Međutim, É. Cresson je izrazila želju da jednog od svojih bliskih poznanika, R. Berthelota, imenuje svojim „osobnim savjetnikom”. Prema životopisu R. Berthelot je bio liječnik koji je izgradio karijeru kao zubni kirurg, obavljao je dužnosti šefa bolničkog odjela i tri mjeseca bio posebni savjetnik pri Agence nationale de valorisation de la recherche (Anvar). Živio je u jednoj općini u blizini grada Châtellerault (Francuska), čiji je gradonačelnik bila É. Cresson. Budući da je u to vrijeme imao 66 godina, R. Berthelot nije mogao biti imenovan za člana privremenog osoblja kako bi obavljao posao člana kabineta povjerenika Komisije. Štoviše, F. Lamoureux, koji je bio šef kabineta É. Cresson, napomenuo joj je da, s obzirom na dob R. Berthelota, ne vidi nikakvu mogućnost da Komisija zaposli R. Berthelota.
- 11 É. Cresson, koja je unatoč tome željela angažirati R. Berthelota kao osobnog savjetnika, potom je zamolila upravu da razmisli o tome na koji bi ga se način moglo zaposliti. Uprava je predložila različite vrste ugovora, uključujući i ugovor za konzultantske usluge koji je odbijen jer je bio prezahtjevan, kao i ugovor za gostujućeg znanstvenika koji je u konačnici prihvaćen kao rješenje.
- 12 Tako je R. Berthelot bio zaposlen kao gostujući znanstvenik pri GU XII. od 1. rujna 1995., prvo na šest mjeseci. Taj je rok zatim produljen do kraja veljače 1997. Iako zaposlenje u svojstvu gostujućeg znanstvenika podrazumijeva da dotična osoba uglavnom radi ili u JRC-u ili u službama koje se bave istraživanjima, R. Berthelot je radio isključivo kao osobni savjetnik É. Cresson.
- 13 Budući da R. Berthelot nije imao svoj ured, koristio se, između ostalog, prolaznim uredom („*bureau de passage*”) kabineta. U Komisiju je uglavnom dolazio utorkom ujutro, a odlazio četvrtkom navečer. O svojem je djelovanju usmeno izvješćivao É. Cresson.
- 14 Od travnja 1996. mjesečna naknada koju je R. Berthelot dobivao kao gostujući znanstvenik smanjena je na temelju pravila protiv kumuliranja, kako bi se uzela u obzir mirovina koja mu je bila isplaćivana u Francuskoj.

- 15 Nedugo nakon što je došlo do navedenog smanjenja, kabinet É. Cresson izdao je na ime R. Berthelota 13 putnih naloga za Châtellerault za razdoblje od 23. svibnja do 21. lipnja 1996., na temelju kojih mu je isplaćena svota od oko 6900 eura. Kaznena istraga koja je provedena u Belgiji 1999. utvrdila je da su službena putovanja na koje su se odnosili putni nalozi bila fiktivna.
  - 16 Od 1. rujna 1996. mjesto R. Berthelota bilo je ponovno razvrstano, što je dovelo do toga da je iz skupine II. premješten u skupinu I. kao gostujući znanstvenik. Njegova mjesečna naknada, koja je tada iznosila približno 4500 eura, povećana je za oko 1000 eura.
  - 17 Po isteku ugovora s GU XII., 1. ožujka 1997., R. Berthelotu je ponuđen drugi ugovor za gostujućeg znanstvenika pri JRC-u, na razdoblje od jedne godine s istekom krajem veljače 1998. Njegovo zaposlenje u svojstvu gostujućeg znanstvenika stoga je ukupno trajalo dvije i pol godine iako pravila predviđaju najduže trajanje od 24 mjeseca.
  - 18 Komisijin odjel za reviziju je 2. listopada 1997., u skladu s odlukom o gostujućim znanstvenicima, zatražio uvid u izvješća o aktivnostima u skladu s ugovorom R. Berthelota koji je istekao krajem veljače 1997. U smislu te odluke, R. Berthelot je trebao sastaviti takvo izvješće na kraju tog prvog ugovora, kao i na kraju ugovora s JRC-om. Nakon brojnih opomena, izvješća, koja su se sastojala od zbirke memoranduma koje su izradile različite osobe i koje je objedinio kabinet É. Cresson, u konačnici su dostavljena u srpnju 1998.
  - 19 R. Berthelot je 31. prosinca 1997. zatražio raskid ugovora od tog datuma, iz zdravstvenih razloga. Njegov je zahtjev prihvaćen.
  - 20 Neovisno o tome, É. Cresson je upitala šefa kabineta može li se pronaći „rješenje”, njezinim riječima, za R. Berthelota od 1. siječnja 1998. U skladu s tim predloženo je da se R. Berthelot imenuje posebnim savjetnikom, ali je on odbio tu ponudu.
  - 21 R. Berthelot umro je 2. ožujka 2000.
- T. Riedinger*
- 22 T. Riedingeru, odvjetniku koji se bavi trgovačkim pravom i osobnom poznaniku É. Cresson, Komisija je ponudila tri ugovora u 1995., od čega su najmanje dva ugovora bila ponuđena na njezin izričit zahtjev.
  - 23 Prvi ugovor, koji je potpisao glavni direktor JRC-a, odnosi se na „analizu izvedivosti uspostave mreže nezavisnih istraživačkih centara (tzv. think-tank centri) u Srednjoj Europi i u Europskoj zajednici”. Taj je ugovor bio vezan za razvoj Instituta za prospektivne tehnološke studije u Sevilli (Španjolska), a namjena mu je bila jačanje odnosa sa zemljama Srednje Europe u tom području.
  - 24 Drugi ugovor, na iznos od 10 500 eua, odnosio se na „pratnju É. Cresson prilikom posjeta Južnoj Africi od 13. do 16. svibnja 1995. i na sastavljanje izvješća”. Postojala su dva aspekta tog službenog puta. Prvi se odnosio na konferenciju o informacijskom društvu. Drugi se odnosio osobito na slanje mladih njemačkih liječnika u Južnu Afriku u okviru „volonterske službe”. Posjet je sadržavao i element turizma.

- 25 Predmet trećeg ugovora bila je „prethodna studija izvedivosti uspostave Europskog instituta za poredbeno pravo”. Svrha instituta bilo je promicanje boljeg razumijevanja pravnih problema koji nastaju u području istraživanja, osobito u pogledu intelektualnog vlasništva i patenata.
- 26 Iako su se odjeli za koje je É. Cresson bila odgovorna upisali za proračunska izdvajanja za ta tri ugovora, nijedan od njih nije bio proveden, niti je bilo izvršenih plaćanja u skladu s njima.

Provedene istrage i pokrenuti postupci

- 27 Istrage je prvo proveo odbor neovisnih stručnjaka, zatim Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i, konačno, Istražni i disciplinski ured Komisije (IDOC). Belgijski istražni sudac (*juge d'instruction*) pokrenuo je prethodni istražni postupak, a postupak je pokrenula i Komisija.

Istraga koju je proveo Odbor neovisnih stručnjaka

- 28 Odboru neovisnih stručnjaka, osnovanom 27. siječnja 1999. pod pokroviteljstvom Europskog parlamenta i Komisije, naloženo je da sastavi prethodno izvješće kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri Komisija, kao tijelo, odnosno jedan ili više njezinih članova pojedinačno snose odgovornost za nedavne primjere prijevara, lošeg upravljanja i nepotizma spomenute u raspravama u Parlamentu.
- 29 U izvješću koje je podnio 15. ožujka 1999. Odbor je zaključio da se u slučaju R. Berthelota radi o jasnom slučaju favoriziranja.

Istraga koju su proveli OLAF i IDOC

- 30 U svjetlu nalaza Odbora neovisnih stručnjaka OLAF je proveo vlastitu istragu i 23. studenoga 1999. podnio izvješće.
- 31 To je izvješće dovelo do niza stegovnih postupaka koji su pokrenuti protiv dužnosnika i službenika Komisije i do postupka za povrat iznosa koji su nepropisno isplaćeni R. Berthelotu.
- 32 Glavna uprava za osoblje i administrativna pitanja (dalje u tekstu: GU ADMIN), a zatim i IDOC, nakon osnivanja odlukom od 19. veljače 2002., proveli su istragu u odnosu na T. Riedingera i dvije dodatne istrage u odnosu na R. Berthelota, jednu u odnosu na ulogu GU-a XII., a drugu u odnosu na upletenost JRC-a.
- 33 U sklopu tih istraga održano je i nekoliko desetaka rasprava te su nadležna ministarstva i N. Kinnock, potpredsjednik Komisije zadužen za reformu uprave, u nekoliko navrata kontaktirali É. Cresson. É. Cresson se očitovala u dopisima od 24. rujna, 22. listopada i 17. prosinca 2001.
- 34 GU ADMIN predstavio je svoje izvješće o T. Riedingeru 8. kolovoza 2001. IDOC je izvješće o R. Berthelotu podnio 22. veljače 2002.

Kazneni postupak

- 35 Nakon pritužbe člana Parlamenta, 1999. je pokrenuta kaznena istraga o spisu R. Berthelota. Komisija je u tim postupcima od É. Cresson tražila naknadu štete.
- 36 Istražni je sudac optužio É. Cresson, R. Berthelota te dužnosnike i službenike Komisije za krivotvorenje, prijevaru ili nezakonit sukob interesa na temelju sljedeće tri točke:
- imenovanje R. Berthelota gostujućim znanstvenikom, što je učinjeno protivno pravilima koja je propisala Komisija;
  - završna izvješća R. Berthelota kao gostujućeg znanstvenika i
  - putni nalozi i zahtjevi za isplatu troškova službenog puta R. Berthelota.
- 37 U svojem pisanom podnesku pred Chambre du conseil du Tribunal de première instance de Bruxelles (savjetodavno vijeće prvostupanjskog suda u Bruxellesu, Belgija), koji po zaključenju prethodne istrage mora odlučiti treba li osobi suditi pred Tribunal correctionnel (kazneni sud) ili ne, Procureur du Roi (državni odvjetnik) odbacio je optužbe koje se odnose na prvu točku na temelju toga da imenovanje R. Berthelota nije protivno pravilima Zajednice i da se odredbe belgijskog kaznenog zakona u vezi sa sukobom interesa, u vrijeme predmetnog činjeničnog stanja ne odnose na osobe koje obnašaju javne dužnosti u organizaciji koja je uređena na temelju međunarodnog javnog prava. Procureur du Roi odbacio je i optužbe iz druge točke jer po njegovu mišljenju u podnesenim dokumentima ništa nije ukazivalo na kazneno djelovanje É. Cresson. Optužbe koje se odnose na treću točku prvo su zadržane, ali se od njih kasnije odustalo.
- 38 Rješenjem od 30. lipnja 2004. Chambre du conseil du Tribunal de première instance de Bruxelles, uzimajući u obzir usmene podneske Procureura du Roi i uzimajući u obzir razloge navedene u njegovom pisanom podnesku, objavio je da je kazneni postupak u slučaju R. Berthelota okončan zbog njegove smrti i da smatra da nema osnove za pokretanje sudskih postupaka protiv ostalih optuženika. U odnosu na É. Cresson, Sud je smatrao da nije dokazano da saznanja koje je možda imala o navodnim činjenicama koje se odnose na putne naloge R. Berthelota čine kazneno djelo s njezine strane.

Postupak koji je pokrenula Komisija

- 39 Kolegij povjerenika odlučio je 21. siječnja 2003. poslati É. Cresson obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku protiv nje u okviru mogućeg pokretanja postupka na temelju članka 213. stavka 2. UEZ-a i članka 126. stavka 2. Ugovora o Euratomu. Također je odlučeno da se É. Cresson odobri pristup njezinom spisu te se zatraži njezino očitovanje.
- 40 Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku koja se odnosila na imenovanje R. Berthelota i ugovore koji su ponuđeni T. Riedingeru poslana je É. Cresson prvo 17. ožujka 2003., a zatim, iz čisto tehničkih razloga koji se odnose na postupak odobravanja, isti dokument, datiran 30. travnja 2003., poslan joj je 6. svibnja 2003.
- 41 Uslijedila je poduža prepiska između savjetnikâ É. Cresson i Komisije u pogledu opsega postupka pokrenutog temeljem obavijesti i omogućavanja pristupa É. Cresson dokumentima koje je ona smatrala relevantnima.

- 42 É. Cresson je na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku odgovorila dokumentom od 30. rujna 2003. U njemu ona osporava posebno pravnu osnovu obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku i tvrdi, alternativno, da pritužbe nisu dokazane. Također je zatražila isplatu 50 000 eura na ime pretrpljene materijalne i nematerijalne štete nastale uslijed pokretanja stegovnog postupka protiv nje.
- 43 Komisija je saslušala É. Cresson na raspravi koja je održana 30. lipnja 2004.
- 44 Komisija je 19. srpnja 2004. odlučila pokrenuti postupak pred Sudom.

Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

- 45 Komisija zahtijeva od Suda da:
- utvrdi da je É. Cresson povrijedila obveze koje ima na temelju članka 213. UEZ-a i članka 126. Ugovora o Euratomu;
  - zbog toga naloži da se É. Cresson u cijelosti ili djelomično oduzme pravo na mirovinu i/ili druge zamjenske povlastice, pri čemu Komisija prepušta diskreciji Suda da odredi u kojem trajanju i opsegu će to biti, i
  - naloži É. Cresson snošenje troškova.
- 46 É. Cresson zahtijeva od Suda da:
- tužbu koju je podnijela Komisija odbaci kao nedopuštenu;
  - alternativno, odbije tužbu kao nezakonitu i pravno neutemeljenu;
  - naloži Komisiji da dostavi cjelovite zapisnike o raspravama koje su dovele do odluke donesene 19. srpnja 2004. o pokretanju postupka pred Sudom, zajedno s ostalim dokumentima koje je tuženik zatražio u svojem zahtjevu od 26. travnja i ponovljenom zahtjevu od 5. listopada 2004., i
  - naloži Komisiji snošenje troškova.
- 47 Rješenjem predsjednika Suda od 2. lipnja 2005. Francuskoj Republici odobrena je intervencija u potporu zahtjevu É. Cresson.
- 48 Rješenjem od 9. rujna 2005. Sud je odbio zahtjev É. Cresson za dostavu određenih dokumenata.

Zahtjev za ponovno otvaranje usmenog postupka

- 49 Dopisom od 30. ožujka 2006. É. Cresson zatražila je od Suda da na temelju članka 61. Poslovnika naloži ponovno otvaranje usmenog postupka. U prilog svojem zahtjevu ona tvrdi da se mišljenje nezavisnog odvjetnika u nizu pogleda temelji na stvarima o kojima stranke nisu raspravile. U osnovi ona tvrdi da je nezavisni odvjetnik, prvo, zaključke navedene u svojem mišljenju donio pozivajući se samo na načela i klasificirajući predmetni postupak kao „ustavni” i, drugo, da nije raspravio o činjeničnim pitanjima koja se, međutim, moraju uzeti u obzir kako bi se odlučilo o postupanju koje je predmet tužbe.
- 50 U tom pogledu važno je primijetiti da Sud može po službenoj dužnosti ili na prijedlog nezavisnog odvjetnika ili pak na zahtjev stranaka naložiti ponovno otvaranje usmenog

postupka u skladu s člankom 61. Poslovnika, osobito ako smatra da stvar nije dovoljno razjašnjena ili pak ako je u predmetu potrebno odlučiti na temelju argumenta o kojem se nije raspravljalo među strankama (vidjeti osobito rješenje od 4. veljače 2000., Emesa Sugar, C-17/98, Zb., str. I-665., t. 18., i presudu od 14. prosinca 2004., Swedish Match, C-210/03, Zb., str. I-11893., t. 25.).

- 51 U navedenom slučaju iz zahtjeva za ponovno otvaranje postupka proizlazi da se u biti radi o komentaru na mišljenje nezavisnog odvjetnika. U zahtjevu se ne poziva ni na koje činjenične elemente ili zakonske odredbe na kojima nezavisni odvjetnik temelji svoje mišljenje, a o kojima stranke nisu raspravile. Osim toga, Sud smatra da ima na raspolaganju sve elemente koji su mu potrebni za donošenje odluke o meritumu.
- 52 Prema tome, budući da je saslušano mišljenje nezavisnog odvjetnika, zahtjev za ponovno otvaranje usmenog postupka treba odbaciti.

O tužbi

Uvodna razmatranja

- 53 Prigovori izneseni protiv É. Cresson temelje se na članku 213. UEZ-a i članku 126. Ugovora o Euratomu. Budući da su te odredbe jednake, pozivanja na članak 213. UEZ-a trebaju se tumačiti kao da se odnose i na članak 126. Ugovora o Euratomu.
- 54 U ovom je sporu potrebno ispitati sljedeća pitanja: opseg članka 213. stavka 2. UEZ-a, poštovanje pravila postupka i raznih prava na koja se poziva É. Cresson, a posebno prava obrane, posljedice kaznenog postupka, je li došlo do povrede obveza iz članka 213. stavka 2. UEZ-a i je li potrebno izreći kaznu.
- 55 Što se tiče prigovora nedopuštenosti koji je uložila É. Cresson, njemu u prilog naveden je niz razloga. Prije svega, članak 213. UEZ-a ne može u ovom slučaju biti valjana pravna osnova za pokretanje postupka pred Sudom. Drugo, odlukom o obustavi postupka koju je donio Chambre du Conseil du Tribunal de première instance de Bruxelles stegovnom postupku koji je pokrenula Komisija oduzeti su i svrha i sadržaj. Konačno, postupanje koje se stavlja na teret É. Cresson od minimalnog je značaja.
- 56 Međutim, ti razlozi nedopuštenosti ne mogu se odvojiti od bitnih pitanja istaknutih u ovom sporu, koja su navedena u točki 54. ove presude. Tako su pitanja koja se odnose na pravnu osnovu za primjenu i navodno minimalni značaj postupanja koje je predmet tužbe povezana su s razmatranjem pitanja koja se, u prvom slučaju odnose na opseg članka 213. stavka 2. UEZ-a, a u potonjem na pitanje je li došlo do povrede obveza iz tog članka. Učinci odluke kaznenog suda o obustavi postupka protiv tuženika povezani su s pitanjem koje se odnosi na ispitivanje posljedica kaznenog postupka. Navedeni razlozi nedopuštenosti rješavat će se na odgovarajući način tijekom ispitivanja merituma.

Opseg članka 213. stavka 2. UEZ-a

Očitovanja stranaka

- 57 Komisija tvrdi da se članak 213. stavak 2. UEZ-a odnosi na povredu obveza od strane članova dotične institucije koje proizlaze iz obnašanja njihove dužnosti. Povjerenik

koji ne djeluje u općem interesu ili koji si dopušta da se rukovodi razlozima osobnog ili privatnog interesa, novčanog ili bilo kojeg drugog, krši te obveze.

- 58 Budući da se É. Cresson tereti za takvu povredu obveze, članak 213. stavak 2. UEZ-a jest pravilna pravna osnova tužbenog zahtjeva i tražene kazne, odnosno da joj se u cijelosti ili djelomično oduzme pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice.
- 59 É. Cresson tvrdi da ta odredba ne može biti pravna osnovu za pokretanje postupka pred Sudom.
- 60 Kao prvo, članak 216. UEZ-a propisuje da se povreda obveza iz članka 213. stavka 2. prvog i drugog podstavka UEZ-a koju počinio član Komisije tijekom svojeg mandata, izuzev u pogledu prihvaćanja dodatnih djelatnosti, može kazniti samo razrješenjem dužnosti.
- 61 Ako É. Cresson tereti za takvu povredu obveze, Komisija nema pravo pokrenuti postupak u kojem traži da joj se oduzme pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice. Ni članak 213. stavak 2. UEZ-a ni bilo koja druga odredba prava Zajednice ne predviđaju kaznu te vrste.
- 62 Kao drugo, članak 213. stavak 2. treći podstavak UEZ-a primjenjuje se u slučaju da je povredu dužnosti časnog i suzdržanog ponašanja član Komisije počinio time što je pristao obavljati određene dodatne djelatnosti, bilo za vrijeme trajanja ili nakon isteka mandata. U tom slučaju, ako se djelatnost obavlja za vrijeme trajanja mandata člana Komisije, utvrđena kazna je razrješenje dužnosti u skladu s člankom 216. UEZ-a odnosno, ako se djelatnost obavlja nakon isteka mandata, oduzimanje prava na mirovinu ili druge zamjenske povlastice.
- 63 Budući da se ne navodi da je É. Cresson prekršila zabranu obavljanja dodatnih djelatnosti, odredbe članka 213. stavka 2. trećeg podstavka UEZ-a ne primjenjuju se na nju.

Ocjena Suda

- 64 Kako bi se utvrdilo je li Komisija bila u pravu kada je svoj zahtjev utemeljila na članku 213. stavku 2. UEZ-a, valja uzeti u obzir tekst te odredbe.
- 65 Navedeni članak 213. stavak 2. sadržava tri podstavka koji određuju glavne obveze i zabrane kojima podliježu članovi Komisije.
- 66 U općem interesu Zajednice, prvi podstavak zahtijeva od članova da budu potpuno neovisni u obavljanju svojih dužnosti.
- 67 Drugi podstavak definira tu obvezu neovisnosti, naznačujući da se primjenjuje na odnos člana s bilo kojom vladom i bilo kojim drugim tijelom.
- 68 Treći podstavak počinje zabranom bavljenja članova Komisije bilo kojim drugim zanimanjem tijekom njihovog mandata.
- 69 Taj podstavak nadalje općenito pojašnjava način na koji članovi Komisije moraju obavljati svoje dužnosti. Tako oni moraju poštovati obveze koje proizlaze iz dužnosti

koje imaju kao članovi Komisije. Te obveze posebno uključuju dužnosti časnog i suzdržanog ponašanja pri prihvaćanju određenih imenovanja ili povlastica nakon što prestanu obavljati tu dužnost. Budući da se ta vrsta dužnosti spominje samo kao primjer, obveze iz tog podstavka ne mogu se, suprotno onome što tvrdi É. Cresson, ograničiti na zabranu sudjelovanja u dodatnim djelatnostima tijekom mandata člana Komisije i na dužnost časnog i suzdržanog ponašanja pri prihvaćanju određenih imenovanja nakon prestanka mandata.

- 70 Budući da u trećem podstavku ništa ne ograničava pojam „obveza koje proizlaze iz [dužnosti povjerenika]”, taj se izraz može široko tumačiti. Uzimajući u obzir velike odgovornosti koje su im dodijeljene, važno je, kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 74. svojeg mišljenja, da se članovi Komisije pridržavaju najviših standarda ponašanja. Taj pojam stoga treba shvatiti kao pojam koji obuhvaća, ne samo obvezu časnog i suzdržanog ponašanja koja je izrijekom navedena u članku 213. stavku 2. trećem podstavku UEZ-a, već i sve obveze koje proizlaze iz dužnosti člana Komisije, a koje uključuju i obvezu, utvrđenu u članku 213. stavku 2. prvom podstavku UEZ-a, da budu potpuno neovisni i da djeluju u općem interesu Zajednice.
- 71 Prema tome, dužnost članova Komisije je osigurati da opći interes Zajednice ima prednost u svakom trenutku, ne samo nad nacionalnim interesima, već i nad osobnim interesima.
- 72 Iako članovi Komisije stoga imaju obvezu ponašati se uzorno, iz tog, međutim, ne slijedi da je i najmanje odstupanje od ovih normi kažnjivo na temelju članka 213. stavka 2. UEZ-a. Potrebna je povreda određenog stupnja težine.
- 73 Članak 213. stavak 2. treći podstavak UEZ-a dopušta Sudu izricanje kazne ako postoji povreda obveza koje proizlaze iz dužnosti člana Komisije, u vidu razrješenja dužnosti ili oduzimanja prava na mirovinu ili druge zamjenske povlastice. Kazna u vidu razrješenja dužnosti primjenjuje se samo ako je povreda nastala i traje tijekom mandata dotičnog člana Komisije. Suprotno tome, do oduzimanja prava na mirovinu ili druge zamjenske povlastice može doći ako je povreda nastala tijekom ili po isteku mandata. Budući da ne postoji odredba u pogledu opsega u kojem se oduzima pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice, Sud slobodno odlučuje o tome hoće li se prava oduzeti u cijelosti ili djelomično, ovisno o stupnju težine povrede.
- 74 U skladu s tim i suprotno onome što tvrdi É. Cresson, činjenica da je mandat člana Komisije istekao, te da on više ne može biti predmet razrješenja dužnosti ne može spriječiti kažnjavanje člana Komisije zbog povrede koja se dogodila tijekom njegovog mandata, ali je otkrivena i utvrđena nakon njegovog isteka.
- 75 Iz toga slijedi da članak 213. stavak 2. UEZ-a, na kojem se temelji pokretanje postupka pred Sudom u ovom predmetu u kojem se zahtijeva da se utvrdi da je É. Cresson povrijedila obveze koje ima na temelju te odredbe i da se odluči da joj se u cijelosti ili djelomično oduzima pravo na mirovinu ili druge zamjenske povlastice, jest ispravna pravna osnova.

Poštovanje pravila postupka i raznih prava na koje se poziva É. Cresson, posebno prava na pošteno suđenje

Očitovanja É. Cresson

- 76 É. Cresson tvrdi da nisu poštovana pravila postupka i razna prava, posebno pravo obrane. Kao posljedica toga, zakonitost i upravnog postupka pred Komisijom i postupka pred Sudom dovedena je u pitanje i Sud tužbu treba proglasiti nedopuštenom.
- Nenadležnost
- 77 Prema mišljenju É. Cresson, H. Reichenbach, glavni direktor za osoblje i administrativna pitanja, u svojstvu ovlaštenika za imenovanje, nepropisno je pokrenuo upravni postupak na temelju izvješća IDOC-a. É. Cresson tvrdi da glavni direktor nije imao ovlast odlučivanja o pokretanju postupka budući da je takva odluka, prema potrebi, u ovlasti Kolegija povjerenika.
- Nepoštovanje razumnih rokova
- 78 É. Cresson tvrdi da je pokretanje stegovnog postupka 2003., odnosno više od sedam godina nakon činjenica na koje se poziva Komisija neprihvatljivo, posebno uzimajući u obzir postojanje različitih izvješća koja se odnose na postupanje koje je predmet pritužbi, a koja su odavno dostupna, te da se ne radi o složenom predmetu.
- Nezakonito kumuliranje funkcija koje si je dozvolila Komisija
- 79 É. Cresson ističe da si je Komisija dozvolila kumuliranje niza funkcija koje su trebale ostati odvojene.
- 80 Prema mišljenju É. Cresson, ta je institucija ne samo preuzela ulogu stegovnog tijela, već je djelovala i kao „istražni sudac”, pružajući belgijskom istražnom sucu sve informacije kojima se nastoji prikazati njezino neprimjereno ponašanje, podržavajući niz istraga i pokrenuvši stegovni postupak protiv nje. Osim toga, odlučivši pokrenuti postupak pred Sudom, Komisija je preuzela i ulogu tužitelja.
- 81 Takvo kumuliranje funkcija narušava pravo na pošteno suđenje.
- Vršenje pritiska na Komisiju
- 82 Prema mišljenju É. Cresson, Parlament je na Komisiju vršio pritisak na koji je potonja popustila. Komisija je time povrijedila svoju obvezu nepristranosti, na štetu É. Cresson.
- Povrede pravila postupka
- 83 É. Cresson tvrdi da je počinjen niz povreda pravila utvrđenih u odluci od 19. veljače 2002. o uspostavljanju IDOC-a. Istražitelji koje je imenovao dotični ured nisu bili ograničeni na osoblje IDOC-a, već su uključivali i dužnosnike koji su bili pripadnici drugih službi u Komisiji. U izvješćima IDOC-a nisu definirane pojedinačne odgovornosti i ona ne sadržavaju ni preporuke ni zaključke. Iako je uloga IDOC-a podređena ulozi OLAF-a i da je u prvom redu dužnost OLAF-a da u slučajevima prijevara, korupcije ili bilo koje drugog nezakonitog djelovanja koje utječe na financijske interese Zajednice provede upravne istrage i riješi slučaj, IDOC je zanemario to pravilo i poduzeo dodatne upravne istrage. É. Cresson dodaje da isto tako nije bila propisno obaviještena ni saslušana tijekom tih istraga. Osobito nije bila obaviještena o svojoj mogućoj upletenosti i, budući da joj izvješća o upravnim

istragama u vezi s R. Berthelotom i T. Riedingerom nisu bila dostavljena, nije joj bilo omogućeno podnošenje očitovanja.

84 É. Cresson također tvrdi da je došlo do kumuliranja stegovnih postupaka pokrenutih protiv brojnih dužnosnika Komisije koji su sudjelovali u imenovanju R. Berthelota. Nije bila propisno obaviještena o rezultatima tih postupaka, bez obzira na njihov utjecaj na njezin predmet. Konačno, istražitelji IDOC-a odgovorni za predmet R. Berthelota prekoračili su svoje ovlasti time što su pitanja koja se odnose na predmet T. Riedingera postavili u tijeku istrage koja se odnosi na R. Berthelota.

85 Što se tiče istraga koje je proveo OLAF, spisi koji su stavljeni na raspolaganje É. Cresson ne sadržavaju potrebna ovlaštenja za sve članove osoblja koji su sudjelovali u tim istragama. Nadalje, nedostaju ovlaštenja potrebna za svaku od radnji koje poduzimaju istražitelji. Prema mišljenju É. Cresson, zbog nepravilnosti u djelovanju OLAF-a, upravne istrage koju su dovele do izvješća od 22. veljače 2002. u predmetu R. Berthelota nevaljane su.

- Nepostojanje pristupa dvostupanjskom sudskom postupku

86 É. Cresson tvrdi da se najozbiljniji problem odnosi na nepostojanje pristupa dvostupanjskom sudskom postupku. Kada bi je Sud odlučio kazniti, É. Cresson ne bi imala mogućnost pravnog lijeka. Ona ističe da dužnosnik Europskih zajednica uživa znatno šira jamstva od onih predviđenih za članove Komisije, kako na razini upravnog postupka tako i u sudskom postupku. Konkretno, dužnosnik može odluku tijela za imenovanja osporavati pred Prvostupanjskim sudom Europskih zajednica, a zatim podnijeti žalbu Sudu. Nepostojanje ikakve mogućnosti osporavanja odluke Suda čini povredu temeljnih prava.

Ocjena Suda

87 Što se tiče prvog žalbenog razloga u obrani É. Cresson, koji se temelji na navodnom nepostojanju nadležnosti glavnog direktora za osoblje i upravu za pokretanje upravnih istraga na temelju izvješća IDOC-a te pokretanje upravnog spora, valja prvo utvrditi, kao što Komisija s pravom tvrdi, da su dotične upravne istrage bile pokrenute prije osnivanja IDOC-a.

88 Drugo, u vezi s pokretanjem upravnog postupka, ono je provedeno kada je obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku poslana É. Cresson. O obavijesti nije odlučio glavni direktor za osoblje i administrativna pitanja, već sama Komisija. Stoga je Komisija, a ne glavni direktor, odgovorna za pokretanje upravnog postupka.

89 Prvi žalbeni razlog obrane je u skladu s tim neosnovan.

90 Vezano za pokretanje postupka iz članka 213. stavka 2. UEZ-a, tom se odredbom ne određuje nikakav rok. Međutim, rokovi koji su na raspolaganju Komisiji u tom kontekstu nisu neograničeni. U nedostatku bilo kakvih odredbi u tom smislu, dotična institucija ne smije u nedogled odgađati izvršenje svojih ovlasti, radi poštovanja temeljnih zahtjeva pravne sigurnosti (vidjeti presude od 24. rujna 2002., Falck et Acciaierie di Bolzano/Komisija, C-74/00 P i C-75/00 P, Zb., str. I-7869., t. 140., kao i od 23. veljače 2006., Atzeni i dr., C-346/03 i C-529/03, Zb., str. I-187., t. 61.) i kako tuženicima ne bi otežala pobijanje argumentacije Komisije, te kako ne bi povrijedila

pravo obrane (vidjeti u tom smislu presudu od 16. svibnja 1991., Komisija/Nizozemska, C-96/89, Zb., str. 2461., t. 16.).

- 91 U ovom predmetu, postupanje za koje se tereti É. Cresson seže u 1995., kada je u rujnu R. Berthelot bio imenovan, a tijekom te iste godine T. Riedingeru je bila ponuđena prilika sklapanja ugovora. Prvo istražno izvješće u tom pogledu sastavio je Odbor neovisnih stručnjaka u ožujku 1999. Istražna izvješća su potom podnijeli OLAF i IDOC između 1999. i 2002. Komisija je pričekala dostavu posljednjeg od navedenih izvješća prije nego je pokrenula postupak protiv É. Cresson.
- 92 Budući da članak 213. stavak 2. UEZ-a još nikada nije bio upotrijebljen za pokretanje postupka protiv člana Komisije na temelju njegova postupanja tijekom mandata, Komisija je imala pravo smatrati da je potrebno postupiti posebno oprezno. U takvim okolnostima odluka iz siječnja 2003. o pokretanju upravnog postupka koji se odnosi na É. Cresson izradom obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku i slanje te obavijesti dotičnoj u svibnju iste godine, nisu nerazumni. Nadalje, É. Cresson nije iznijela nikakve dokaze da je trajanje postupka pred Komisijom imalo utjecaj na način na koji je organizirala svoju obranu.
- 93 É. Cresson prigovara Komisiji što je dozvolila kumuliranje niza funkcija koje su u nadležnosti odvojenih tijela, što predstavlja povredu prava na pošteno suđenje. Prema mišljenju É. Cresson, zbog tog kumuliranja funkcija, Komisija nije mogla biti dovoljno nepristrana u ulozi stegovnog tijela.
- 94 Taj tužbeni razlog ipak valja odbiti jer Komisija nema ovlast utvrđivati povrede obveza koje proizlaze iz dužnosti člana Komisije. Iz članka 213. stavka 2. UEZ-a proizlazi da sve što Komisija može učiniti jest pokrenuti postupak pred Sudom ako se smatra da je član Komisije postupio protivno svojim obvezama. Na Sudu je da utvrdi je li član Komisije postupao protivno obvezama koje proizlaze iz njegove dužnosti i da mu izrekne kaznu.
- 95 Sljedeći tužbeni razlog, koji se odnosi na pritisak koji je Parlament vršio na Komisiju i zbog kojeg Komisija nije mogla djelovati nepristrano, također se ne može prihvatiti.
- 96 Bez obzira na pritiske kojima je Komisija mogla biti izložena, na Sudu je da donese odluku u predmetu na temelju svih dokumenata u predmetu koji su mu podneseni.
- 97 U skladu s tim, tvrdnja da je na Komisiju bio vršen pritisak nije relevantan argument.
- 98 Što se tiče podnesaka É. Cresson koji se odnose na različite povrede pravila postupka i povredu prava na pristup dvostupanjskom sudskom postupku, njima se nastoji utvrditi postojanje nepravilnosti ili nedostataka u postupku koji utječu posebno na prava obrane te mogu dovesti u pitanje predmet spora pred Sudom i ispitivanje stvari od strane Suda.
- 99 É. Cresson prije svega postavlja pitanje povrede pravila utvrđenih u odluci od 19. veljače 2002. o osnivanju IDOC-a. Prema njezinom mišljenju, dotične upravne istrage nisu provedene u skladu s tim pravilima.
- 100 Međutim, valja utvrditi da su te istrage započele i da su bile gotovo u potpunosti dovršene prije osnutka IDOC-a. Što se tiče T. Riedingera, poduzete upravne istrage završene su prije tog datuma, jer je na temelju njih izrađeno izvješće koje je podneseno

8. kolovoza 2001. Što se tiče R. Berthelota, istrage su zaključene izvješćem koje je podneseno tri dana nakon datuma osnutka IDOC-a, odnosno 22. veljače 2002.

- 101 É. Cresson osporava i valjanost istraga OLAF-a, na koje su se GU ADMIN i zatim IDOC oslanjali u dodatnim istragama koje su sami proveli.
- 102 U tom smislu, bez potrebe uzimanja u obzir tvrdnji É. Cresson koje se odnose na formalne nepravilnosti u postupku istrage koju je proveo OLAF, valja utvrditi da je GU ADMIN proveo vlastite istrage i samostalno pripremio izvješća te da je IDOC, nakon što je osnovan, ta izvješća usvojio. Obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku temelji se upravo na tim izvješćima, a ne na izvješćima koja je mogao sastaviti OLAF.
- 103 Slijedi pitanje jesu li, bez obzira na nepostojanje detaljnih pravila koja uređuju postupak iz članka 213. stavka 2. UEZ-a, prava obrane poštovana.
- 104 Valja podsjetiti na to da poštovanje prava obrane u svakom postupku pokrenutom protiv neke osobe koji može rezultirati aktom koji negativno utječe na prava te osobe, predstavlja temeljno načelo prava Zajednice koje mora biti zajamčeno, pa i onda kada ne postoje nikakva postupovna pravila. Sud dosljedno smatra da, radi poštovanja načela prava obrane, osoba protiv koje je pokrenut upravni postupak mora imati mogućnost, tijekom tog postupka, iznijeti svoje stajalište o istinitosti i relevantnosti iznesenih činjenica kao i dokumentima koje je Komisija koristila u prilog svoje tvrdnje o postojanju povrede prava Zajednice (vidjeti presudu od 10. srpnja 1986., Belgija/Komisija, 234/84, Zb., str. 2263., t. 27.).
- 105 Stoga je potrebno utvrditi je li É. Cresson bila pravodobno obaviještena o prigovorima protiv nje i je li imala priliku biti saslušana.
- 106 Tužbi podnesenoj protiv É. Cresson na temelju članka 213. stavka 2. UEZ-a prethodio je upravni postupak koji je pokrenula Komisija na temelju prethodnih upravnih istraga.
- 107 Dokumenti koje je Sud zaprimio pokazuju da su tijekom upravne istrage nadležni odjeli u nekoliko navrata kontaktirali s É. Cresson, te da se ona očitovala u podnescima od 24. rujna, 22. listopada i 17. prosinca 2001.
- 108 Upravni postupak pokrenut je tako da je É. Cresson 6. svibnja 2003. poslana obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. É. Cresson je imala pristup svojem spisu te je bila pozvana da se očituje. Za odgovor na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku na raspolaganju je imala više od četiri mjeseca. É. Cresson je dostavila svoje očitovanje u pisanom obliku 30. rujna 2003. i usmeno 30. lipnja 2004. Komisija je odlučila pokrenuti postupak pred Sudom 19. srpnja 2004.
- 109 U vođenju upravnog postupka ne uočava se ništa što je moglo povrijediti prava obrane.
- 110 Naprotiv, šaljući É. Cresson obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku u kojoj se utvrđuju sve činjenice prigovora i pravna analiza tih činjenica, dajući joj pristup njezinom spisu, pozivajući ju na očitovanje u roku od najmanje dva mjeseca i omogućujući joj saslušanje, Komisija je primijenila postupak u kojem su poštovana prava obrane.

- 111 U pogledu postupka pred Sudom, É. Cresson ističe da joj neće biti dostupan nikakav pravni lijek u slučaju da je Sud odluči kazniti. Ona tvrdi da takav nedostatak pravnog lijeka predstavlja kršenje temeljnih prava obrane i prava na djelotvornu sudsku zaštitu. Ona napominje da, suprotno tome, europski dužnosnik može osporiti odluku tijela za imenovanja pred Općim sudom, a zatim podnijeti žalbu Sudu.
- 112 U tom je pogledu potrebno spomenuti članak 2. stavak 1. Protokola br. 7 uz Europsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda potpisanu u Rimu 4. studenoga 1950., kojom je propisano da svi osuđeni za kazneno djelo od strane jednog suda imaju pravo da njihove presude ili kazne preispita viši sud. Čak i ako se prihvati da je ta odredba primjenjiva na postupak koji se temelji na članku 213. stavku 2. UEZ-a, dovoljno je istaknuti da se u članku 2. stavku 2. tog Protokola navodi da to pravo može biti podložno izuzecima u slučaju, među ostalim, kada je predmetnoj osobi suđeno u prvom stupnju pred najvišim sudom.
- 113 Iz toga slijedi da nemogućnost ulaganja pravnog sredstva protiv odluke Suda nikako nije propust kojim bi bila povrijeđena prava članova Komisije na djelotvornu sudsku zaštitu i, u ovom predmetu, ne čini postupak pred Sudom nevaljanim.
- 114 Iz navedenoga proizlazi da se svi razlozi navedeni u obranu É. Cresson koji se odnose na postupovna pitanja i na poštovanje različitih prava, a posebno prava obrane, moraju odbaciti.

Posljedice kaznenog postupka

Očitovanja stranaka

- 115 É. Cresson ističe da se, budući da je Komisija u kaznenom postupku tražila naknadu štete, primjenjuje načelo prema kojem se stegovni postupak stavlja u mirovanje do ishoda kaznenog postupka. Iz toga slijedi da su zaključci kaznenoga suda obvezujući za stegovna tijela ako je postupanje koje je predmet prigovora u kaznenom i stegovnom postupku jednako. To pravilo proizlazi iz presude Općeg suda od 10. lipnja 2004., François/Komisija (T-307/01, Zb., str. II-1669., t. 73. do 75.). U ovom slučaju, u oba je postupka jednak predmet prigovora, odnosno nepoštovanje pravila koja uređuju imenovanje R. Berthelota i uvjeti pod kojima je bio zaposlen, na štetu općeg interesa Zajednica.
- 116 É. Cresson ističe da je Chambre du conseil du Tribunal de première instance de Bruxelles, nakon što se složio s očitovanjem Procureura du Roi da navedene činjenice ili nisu bile dokazane ili da nije utvrđeno sudjelovanje É. Cresson u tim stvarima, odlučio da nema osnove za pokretanje postupka pred prvostupanjskim sudom. Tom odlukom o obustavi postupka Komisijinoj tužbi oduzeti su i svrha i sadržaj.
- 117 Komisija također smatra da se u pravu Zajednice primjenjuje načelo prema kojem se stegovni postupak stavlja u mirovanje do ishoda kaznenog postupka, ali iz toga izvlači drukčije zaključke. To znači da, prvo, ako je stegovni postupak pokrenut u isto vrijeme kada i kazneni postupak i na temelju istih činjenica, stegovni postupak mora biti privremeno obustavljen do ishoda kaznenog postupka i, drugo, da je stegovno tijelo dužno poštovati nalaze o činjeničnom stanju koje utvrdi kazneni sud. Međutim, u ovom predmetu postupanje koje se stavlja na teret u kaznenom postupku i ono koje se stavlja na teret u stegovnom postupku se razlikuju. Kazneni sud je razmatrao mogućnost

krivnje É. Cresson na temelju, posebice, prijave i zlouporabe financijskih sredstava. Zadaća Suda je utvrditi je li favoriziranjem ili grubom nepažnjom É. Cresson djelovala protivno obvezama koje proizlaze iz njezine dužnosti. Prema tome, Sud nije vezan utvrđenjem kaznenog suda ni njegovom odlukom o obustavi postupka.

Ocjena Suda

- 118 Valja podsjetiti da stegovni postupci koji se odnose na dužnosnika ili službenika Zajednica, kao što su oni koji su doveli do presude u predmetu François/Komisija i postupak koji se odnosi na člana Komisije ne podliježu istim pravilima. Prvi su uređeni Pravilnikom o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica, a drugi podliježu autonomnom postupku na temelju članka 213. stavka 2. UEZ-a. Prema tome, rješenja koja se primjenjuju na prve nisu nužno prenosiva na potonje.
- 119 U slučaju É. Cresson kazneni je postupak doveo do istrage prigovora iznesenih protiv nje, koja je trajala od 1999. do 2004.
- 120 U mjeri u kojoj se nalazi provedenih postupaka odnose na činjenice koje su jednake onima koje su se istraživale u okviru postupka iz članka 213. stavka 2. UEZ-a, a ti su nalazi u spisu koji je podnesen Sudu, on ih može uzeti u obzir pri ispitivanju postupanja koje se É. Cresson stavlja na teret na temelju tog članka.
- 121 Međutim, Sud nije vezan pravnom kvalifikacijom činjenica u okviru kaznenog postupka te je na Sudu da, u potpunosti koristeći svoje diskrecijske ovlasti, istraži čini li postupanje, koje je predmet prigovora u postupku pokrenutom na temelju članka 213. stavka 2. UEZ-a, povredu obveza koje proizlaze iz dužnosti člana Komisije.
- 122 Odluka Chambre du conseil Tribunal de première instance de Bruxelles da ne postoje dokazi o kaznenom postupanju É. Cresson stoga ne može obvezivati Sud.
- 123 U pogledu jedine točke optužnice koju je Procureur du Roi prvo zadržao, odnosno one koja uključuje putne naloge koji se odnose na fiktivna službena putovanja i koji su sastavljeni na ime R. Berthelota, Sud može uzeti u obzir nalaze kaznene istrage koje je usvojio i Procureur du Roi u svojem podnesku, ali ga oni ne obvezuju.
- 124 U pogledu imenovanja R. Berthelota, nalazi navedeni u podnesku Procureura du Roi da je životopis R. Berthelota bio sličan životopisima ostalih gostujućih znanstvenika koje je imenovala Komisija i da se osoblje službi Komisije redovito upućuje u kabinete članova te institucije ili se pridružuje osoblju koje je službeno raspoređeno kabinetu, također su relevantni i Sud ih može uzeti u obzir.
- 125 Nasuprot tome, zaključak koji je Procureur du Roi izveo iz tih točaka, a to je da je imenovanje R. Berthelota zakonito u smislu da ne krši nijedno pravilo koje propisuje Komisija, jest ocjena činjenica. Ta se ocjena temelji na ispitivanju i tumačenju pravila Zajednice, osobito onih o imenovanju gostujućih znanstvenika, koje ne obvezuje Sud.

Postojanje povrede obveza iz članka 213. stavka 2. UEZ-a

Očitovanja stranaka

- 126 Prema mišljenju Komisije, iz spisa koji se odnose na R. Berthelota i T. Riedingera proizlazi da je É. Cresson povrijedila obveze koje proizlaze iz njezine dužnosti člana Komisije, što dokazuje favoriziranje ili grubu nepažnju.
- 127 É. Cresson tvrdi da je R. Berthelot imenovan zakonito i naglašava da je njegovo imenovanje provela uprava. Ne može se smatrati da je član Komisije dužan biti obaviješten o svim upravnim aspektima postupka imenovanja. Spis T. Riedingera je prazan.

Ocjena Suda

- 128 Spise R. Berthelota i T. Riedingera predstavljene u točkama 10. do 26. ove presude valja ispitati odvojeno.
- Imenovanje R. Berthelota i njegovi radni uvjeti
- 129 Postavlja se pitanje čine li imenovanje R. Berthelota gostujućim znanstvenikom i njegovi radni uvjeti na poslovima osobnog savjetnika É. Cresson povredu obveza koje proizlaze iz njezine dužnosti člana Komisije.
- 130 Član Komisije ima na raspolaganju kabinet sastavljen od suradnika koji su mu osobni savjetnici. Ti se savjetnici imenuju intuitu personae, odnosno na način koji je u velikoj mjeri diskrecijski, dotične se osobe biraju i zbog njihovih profesionalnih i osobnih kvaliteta i prema sposobnosti da se prilagode metodama rada specifičnima za predmetnog povjerenika i cijeli njegov kabinet.
- 131 Osim članova svojeg kabineta, povjerenik na raspolaganju ima i druge ljudske resurse. Može se osloniti na osoblje službi Komisije, obratiti se za pomoć stručnjacima ili povjeriti poslove određenim osobama na ograničeno razdoblje, u skladu s posebnim propisima.
- 132 U ovom predmetu prihvaćeno je da R. Berthelot nije mogao biti zaposlen kao član kabineta É. Cresson jer je prešao dopuštenu starosnu granicu. Osim toga, budući da je kabinet É. Cresson već bio ustrojen, što znači da su sva mjesta osobnih savjetnika bila popunjena, É. Cresson u načelu nije mogla zaposliti dodatnog osobnog savjetnika.
- 133 É. Cresson je unatoč tome uspjela dogovoriti da se R. Berthelota zaposli u njezinoj službi. Bio je zaposlen kao gostujući znanstvenik kako bi ustvari obavljao poslove osobnog savjetnika.
- 134 U tom smislu iz točaka 132. i 133. ove presude proizlazi da imenovanje R. Berthelota znači izbjegavanje pravila koja se odnose na zapošljavanje članova kabineta.
- 135 Spornim se zapošljavanjem krše i pravila o imenovanju gostujućih znanstvenika.
- 136 Prvo, protivno odredbama članka 1. stavka 3. odluke o gostujućim znanstvenicima, R. Berthelot nije zaposlen u svrhu obavljanja poslova gostujućeg znanstvenika pa prema tome, svrha njegovoga gostovanja koja je trebala biti zadovoljena, odnosno detaljna razmjena znanja između gosta i onih koji su odgovorni za istraživačke aktivnosti u Glavnoj upravi XII. i JRC-u, nije bila zadovoljena. Jedini cilj njegovog imenovanja bio

je da mu se dopusti obavljanje dužnosti pri kabinetu É. Cresson. Dakle, pravila koja se odnose na gostujuće znanstvenike nisu bila korištena u pravilnu svrhu.

- 137 Činjenica navedena u podnesku Procureura du Roi da se osoblje institucija Zajednice redovito upućuje u kabinete članova Komisije ili se pridružuje njihovom službeno raspoređenom osoblju, daje privid pravilnosti tog zapošljavanja budući da ga se time stavlja u postojeći okvir. Međutim, svrha takvih upućivanja u ovom slučaju nije ispunjena. Cilj takvog upućivanja je omogućiti osobama koje su prethodno bile zaposlene na temelju sposobnosti, često na temelju javnih natječaja, i koje su dokazale svoje sposobnosti obavljanjem poslova unutar službi Komisije u općem interesu Zajednice pa su ih stavile na raspolaganje kabinetu. Izravnim upućivanjem R. Berthelota u kabinet É. Cresson nije poštovana svrha te uobičajene prakse.
- 138 Drugo, odluka o gostujućim znanstvenicima predviđa da se zainteresirani biraju iz reda profesora sa sveučilišta ili ustanove visokog znanstvenog obrazovanja ili iz reda višeg znanstvenog osoblja iz drugih istraživačkih organizacija, koji imaju dokazan ugled u području istraživanja. U nedostatku posebnih vještina i iskustva, ne može se prihvatiti da imenovanje R. Berthelota zadovoljava kriterije propisane dotičnim pravilima samo na temelju kvalifikacija koje je naveo u svojem životopisu i koje su opisane u točki 10. ove presude. Prema tome, interes za zapošljavanje R. Berthelota u okviru Glavne uprave XII. i JRC-a nije utvrđen.
- 139 Treće, ugovor R. Berthelota u trajanju od 30 mjeseci prekoračio je za šest mjeseci najviše dozvoljeno trajanje. R. Berthelot je u konačnici podnio ostavku, ali ne radi okončanja imenovanja čije je trajanje bilo suprotno pravilima, već zbog zdravstvenih razloga. Takvo nepoštovanje važećih rokova odraz je nepoštovanja pravila na snazi, posebno od strane É. Cresson. Štoviše, nakon što je R. Berthelot podnio ostavku, É. Cresson je nastavila inzistirati, ovaj put bez učinka, da se pronađe način da se dotična osoba zaposli.
- 140 Četvrto, protivno zahtjevima iz članka 7. stavka 7. odluke o gostujućim znanstvenicima, R. Berthelot nije sastavio izvješće o aktivnostima koje su bile svrha njegova gostovanja. Uprava je morala tražiti od njega da podnese izvješća. Ona koja su u konačnici dostavljena doimaju se kao da ih nije izradio R. Berthelot, već različite osobe koje su obavljale poslove u okviru kabineta É. Cresson. Također se doima da je svrha tih izvješća bila da se u formalnom smislu odgovori na zahtjev uprave.
- 141 Činjenica da gostujući znanstvenici nisu sustavno podnosili izvješća na kraju svojih gostovanja ne umanjuje ocjenu povrede jedne od obveza utvrđenih u odluci o gostujućim znanstvenicima.
- 142 Konačno, putni nalozi koji se odnose na fiktivna službena putovanja izdani su na ime R. Berthelota. Izrada tih dokumenata ozbiljno je kršenje pravila koja propisuju institucije Zajednice. Međutim, primarnu odgovornost za takvu povredu snosi R. Berthelot, a iz spisa ne proizlazi da je É. Cresson bila svjesna toga ni da je trebala biti. U tim okolnostima nije potrebno ispitati tvrdnju, koju je É. Cresson iznijela u svojoj obrani, da su iznosi obuhvaćeni putnim nalogima koji se odnose na fiktivna službena putovanja bili minimalni.
- 143 Različita kršenja teksta i duha važećih pravila koja proizlaze iz razmatranja spisa R. Berthelota, posebno ona iz točaka 136. do 138. ove presude, pokazuju očitu

neprimjerenost da ga se, kako bi mu se omogućilo da obavlja poslove osobnog savjetnika člana Komisije, zaposli kao gostujućeg znanstvenika.

- 144 Ispitivanjem imenovanja R. Berthelota i njegovih radnih uvjeta utvrđeno je da predmetna pravila nisu bila upotrijebljena u pravilnu svrhu.
- 145 Uzimajući u obzir njezinu osobnu uključenost u tom imenovanju, budući da je do njega došlo na njezin izričit zahtjev nakon što je bila obaviještena da ne može zaposliti R. Berthelota u svojem kabinetu, É. Cresson se mora smatrati odgovornom za to imenovanje i za izbjegavanje pravila koja to uključuje. Ne može se osloboditi odgovornosti skrivajući se iza toga da je imenovanje odobrila uprava jer ni u jednom trenutku nije pokazala da brine o tome da odgovorne službe poštuju svrhu važećih pravila, čak ni tako da ih je pitala o tome ili im dala preporuke u tom smislu.
- 146 Stoga je, zbog imenovanja bliskog poznanika R. Berthelota gostujućim znanstvenikom, ne kako bi obavljao odgovarajuće poslove tog radnog mjesta, nego kako bi mogao obavljati poslove osobnog savjetnika u njezinom kabinetu, iako je potonji već bio popunjen i, štoviše, iako je R. Berthelot prešao dozvoljenu starosnu granicu za obavljanje takvih poslova, É. Cresson odgovorna za povredu obveza određenog stupnja ozbiljnosti.
- 147 Iz navedenog proizlazi da je pri imenovanju R. Berthelota i u pogledu njegovih radnih uvjeta É. Cresson povrijedila obveze koje proizlaze iz njezine dužnosti člana Komisije u smislu članka 213. stavka 2. UEZ-a i članka 126. stavka 2. Ugovora o Euratomu.

- Ponuda ugovora o radu T. Riedingeru

- 148 Elementi s kojima je Sud upoznat i koji su navedeni u točkama 22. do 26. ove presude ne dopuštaju zaključak da je, nudeći tri predmetna ugovora T. Riedingeru, É. Cresson povrijedila obveze koje proizlaze iz njezine dužnosti člana Komisije. Ni nazivi tih ugovora, ni informacije koje je u njihovom pogledu predočila Komisiji, ne dokazuju da ti ugovori nisu služili općem interesu Zajednice.

Zahtjev za izdavanje naloga za oduzimanje prava na mirovinu ili drugih zamjenskih povlastica

- 149 Povreda obveza koje proizlaze iz dužnosti člana Komisije zahtijeva, u načelu, izricanje kazne iz članka 213. stavka 2. UEZ-a.
- 150 Međutim, s obzirom na okolnosti slučaja, utvrđivanje povrede je, samo po sebi, primjerena kazna.
- 151 Stoga je primjereno ne izreći É. Cresson kaznu u vidu oduzimanja njezina prava na mirovinu ili drugih zamjenskih povlastica.

Troškovi

- 152 U skladu s člankom 69. stavkom 2. podstavkom 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. U skladu s člankom 69. stavkom 3. podstavkom 1. Poslovnika, Sud može podijeliti troškove ili odlučiti da svaka stranka snosi vlastite troškove ako stranke djelomično uspiju u svojim

zahtjevima. Na temelju članka 69. stavka 4. podstavka 1. Poslovnika, države članice koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove.

- 153 U ovom slučaju, budući da Komisija i É. Cresson djelomično nisu uspjeli, valja im naložiti da snose vlastite troškove. Francuska Republika, kao intervenijent, snosi vlastite troškove.

Slijedom navedenoga, Sud (puni sastav) proglašava i presuđuje:

- 1. Pri imenovanju Renéa Berthelota i u pogledu njegovih radnih uvjeta Édith Cresson povrijedila je obveze koje proizlaze iz njezine dužnosti člana Komisije Europskih zajednica u smislu članka 213. stavka 2. UEZ-a i članka 126. stavka 2. Ugovora o Euratomu.**
- 2. U preostalom dijelu tužba se odbija.**
- 3. Komisija Europskih zajednica, Édith Cresson i Francuska Republika snose vlastite troškove.**

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: francuski